

КАБ¹ розірвався надто близько. У бліндажі, де відпочивав розрахунок «Беркут», з імпровізованих, зроблених з піддонів з-під снарядів полицок попадало все, що погано лежало. Запальничка Zippo теж впала б на землю, якби її не встиг притримати рукою Тимофійович, командир гармати. У бліндажі стояли чотири двоярусні ліжка по два з кожного боку — якраз на розрахунок. Хлопці робили бліндаж для себе, тому все було продумано як слід.

Чоловік лежав на нижньому ярусі в лівому кутку, подалі від входу. Коли всі заметушилися від чергового прильоту, він навіть бровою не повів. Узяв до рота цигарку й чиркнув запальничкою, яка не впала. Чоловік зробив довгу смачну затяжку й натиснув кнопку на телефоні, що лежав поруч із запальничкою. Екран спалахнув. Звідти на нього поглянула кохана дружина. Вони з Анною вже тридцять років разом. Вона — кохання всього його життя. Так було, так є і так буде завжди. Вона — його опора, підтримка, психологиня, подруга, коханка, дружина й багато хто. Усе зійшлося в цій жінці, і він зрозумів це, щойно побачив її одного сонячного літа тридцять років тому. Здуріти можна. Тридцять років.

Тимофійович всміхнувся, дивлячись у сіро-зелені очі коханої, а тоді перевів погляд на годинник, що білів на екрані над її головою. За три хвилини п'ята ранку. Наспалися. І хоч хлопці вже звикли спати по чотири години на добу, вони все одно будуть ще години зо дві ходити невдоволені і бурчати, а йому доведеться слухати, як завжди.

— КАБ! — гукнув хтось із бійців. Не помилився.

¹ Керована авіабомба (тут і далі — прим. авт.).

Та і як можна помилитися? За два з половиною роки повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну кожен міг легко сказати за звуком, що саме летить. Стволка, міномет, КАБ, танчик... Що завгодно. Хлопці вже все бачили й чули. Тут не помилишся — досвід.

Другий КАБ упав далі за перший. Земля здригнулася, але ефекту, як від першого, не було. Все, що мало попадати, вже й так впало. І хлопці були готові до прильоту — спокійно займалися хто чим. Тимофійович он куриє, збиваючи попіл в обрізану банку з-під енергетика. Юра з позивним «Кіт» якогось біса пішов на вулицю. Але для нього це не дивно. Ранок, сонце сходить, вранішня роса вкриває все крапельками... Кіт не міг цього пропустити. Йому обов'язково треба зафільмувати все на телефон. І так щоранку. Та до речі, у нього дуже непогано виходило. Фотовиставки вже пройшли у Львові й Тернополі. Скоро мала бути ще одна в Празі, а наступна в Києві. Крім того, він був талановитим письменником. Правда, щоб писав, треба було копняка доброго дати, але коли вже починав, то виходило класно, як казали побратими. Ну, якщо Кіт вийшов, значить, і чайник фірмовий, який пройшов з ними Київ, Житомир і Донбас, поставить. Хвилини за десять можна йти пити каву. Всі це знали, тому ніхто не поспішав.

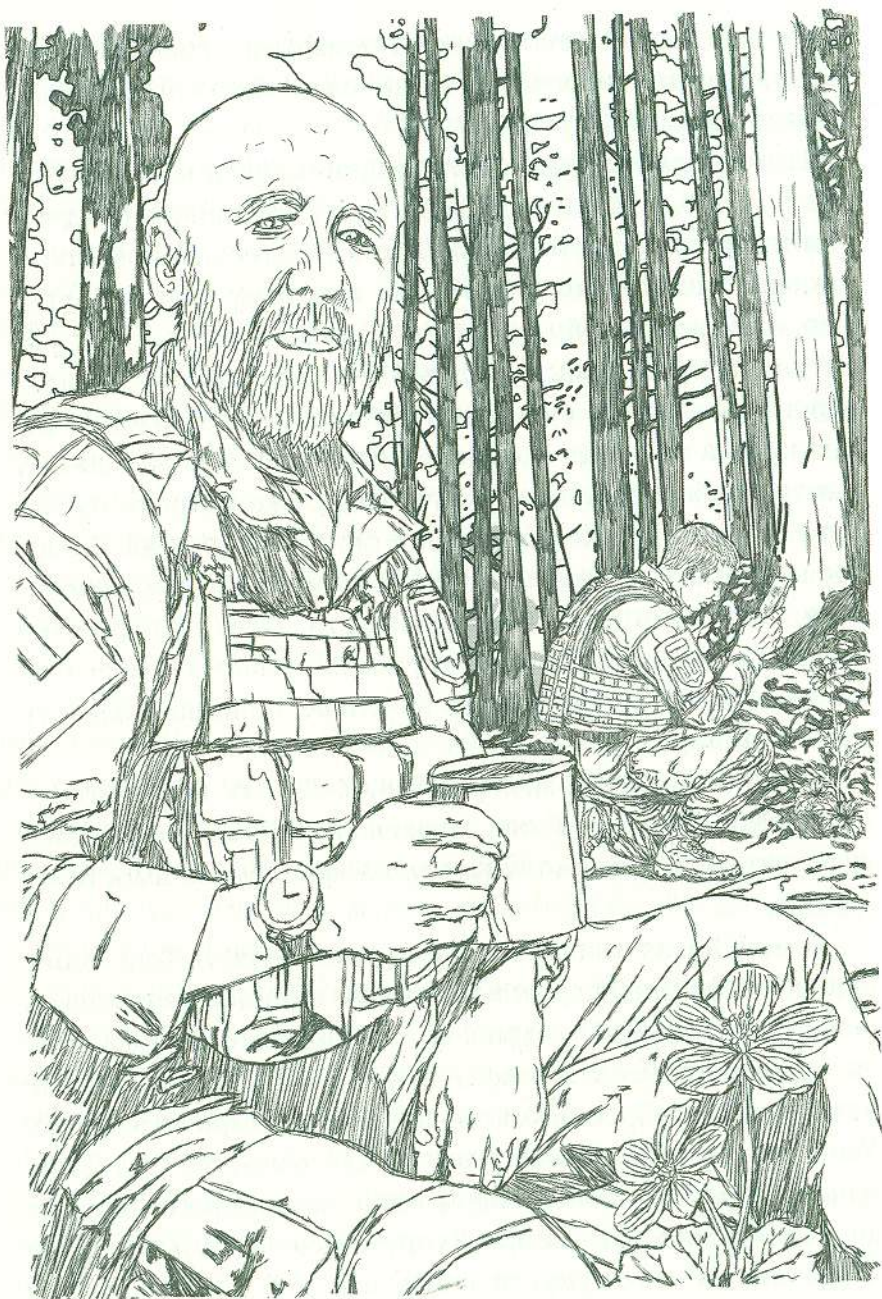
Тимофійович підпалив другу цигарку. Молодий хлопець років двадцяти з позивним «Роналду», який був у них навідником, допивав маленьку банку енергетика, затягуючись разом з тим електронкою і випускаючи величезну кількість густого диму — пару, як казав він сам. Сергій з позивним «Хохол» ліг дрімати далі. Тимофійович знав, що довго хлопцю кайфувати не доведеться, але промовчав. Хай полежить ще трошки, якщо від цього буде легше. Тімон і Пумба тим

часом вже сиділи, втупившись в телефони, і гралась в танчики. Наче їм в реальності війни мало! Але хай бавляться дітки, якщо їм хочеться.

Тимофійович встав, одягнув бронік, вчепив рацію і пішов до виходу. Коли виліз у посадку, то найперше відчув, як літня ранішня прохолода злегка торкнулася його лисої маківки. Якби не поголив голову в лютому двадцять другого, напевно, мав би пишну сиву шевелюру. Йому ж уже п'ятдесят два. Але він поголив, і тепер щоразу, як дивився в дзеркало, замість сивини бачив лисину, що красиво виблискувала на сонці. Щойно чоловік опинився на свіжому повітрі, побачив чайник, носик якого вже потроху пускав струмочки пару. Звісно ж, Кіт все гарно організував. Лишилося насипати в кружку класичні «три в одному», дочекатися, поки закипить, і залити окропом. Хоча Тимофійович ніколи не міг дочекатися — терпіння не вистачало — і заливав кавовий напій водою, що лише починала пускати пар. От як зараз.

— Тимофійович, я вам вже залив! Так, як ви любите! — сказав Кіт. Він саме стояв навколішки і намагався сфотографувати жовту польову квітку, на якій зручно вмовився джміль.

Тимофійович глянув на нього і всміхнувся. Тоді підійшов до стола, зробленого все з тих же піддонів, взяв колись білу, а зараз облізлу і страшну термokrужку. Її подарувала дружина восени двадцять другого, коли йому вперше дали відпустку. Зробив ковток досить-таки гарячого напою. Тепло вмить розповзлося тілом. Стало так легко і затишно, наче він був не в найгарячішій точці Запорізького напрямку, а вдома, на веранді, поруч із дружиною, дітьми і внучкою Софійкою, за якою сумував найбільше.

Він згадав, коли востаннє бачив малу. Тоді вона прибігла й кинулася йому на шию, а сльози миготіли в її карих оченятах. Чоловік засміявся, коли згадав, як Софійка просила його швидше побити тих узьких і вернутися до неї. Заради цього маленького чуда він був готовий на все. Російську агресію треба зупинити тут і зараз, бо якщо цього не зробити, вона пошириться на всю Україну. Тоді будуть сотні, тисячі, десятки та сотні тисяч жертв, і серед них може опинитися його сім'я, його Софійка. Цього чоловік допустити не міг. Нехай він з двома спинними грижами, шістьма протрузіями, трьома контузіями і незначним пораненням в ногу не зробить чогось надзвичайного, не зможе штурмувати і гнати ворога під три чорти з української землі. Але він зробить все, що зможе, все, що в його силах, бо навіть найменший внесок наблизить перемогу.

Він в це вірив, говорив про це і вчив цього своїх хлопців. Тимофійович любив говорити, що всі вони — його діти, адже їм, окрім бородатого Кота, якому трохи за сорок, було до двадцяти п'яти. Вони разом уже два з половиною роки. Артилерійський розрахунок склався 26 лютого 22-го і жодного разу не змінював склад. Вони були і на Київщині, і на Житомирщині, зупиняли наступ росіян за допомогою старого доброго «гіацинту»¹, вчилися разом на «трьох сімках»² в Естонії. Після цього був Часів Яр і от тепер — ліси, посадки, поля на півдні Запорізької області. Тимофійович любив хлопців, як своїх синів, і за кожного готовий був віддати життя. Хоча досвід навчив, що прив'язуватися до людей не можна, особливо на війні, до цих хлопців він таки прив'язався. І то дуже сильно.

¹ 2А36 «Гіацинт-Б» — радянська причіпна гармата калібру 152 мм.

² М777 — британсько-американська причіпна гаубиця калібру 155 мм.

Тимофійович запалив третю цигарку. Допив кавовий напій (саме так він називав класику війни «три в одному», бо не міг назвати це кавою) і глянув у бік гармати. Вона стояла в тіні маскувальних сіток, сплетених і переданих на фронт дівчатами з бібліотеки на Ринку, що у Львові. Гармата була розкладена й готова до виконання бойових задач. Наче павук, що чотирма лапами міцно вчепився в землю і готовий кинутися на здобич, щоб розірвати її на шматки. В цій гарматі Тимофійович був упевнений на сто відсотків. Від найпершого дня, як тільки розрахунок отримав її в розпорядження, вони ретельно обслуговували техніку за всіма стандартами, як вчили естонські колеги. Хлопці за свої гроші купували потрібні масла, все протирали, змащували, підкручували, вивіряли, добре знаючи, що кожна техніка, якщо за нею дбайливо доглядати, прослужить довше. Напевно і тому Тимофійович відмовився, коли йому пропонували обміняти його «квіточку» на іншу, новішу, з меншою кількістю пострілів. Але йому не треба іншої — він довіряв цій. А ще чоловік вірив у силу, яку людина може надати речам. Вірив, що ця гармата має силу, бо вже стільки пройшла разом з ними, що була наче улюблена домашня тваринка. Така собі велика, металева і дуже руйнівна улюблениця. Як-от кіт, але не той, що зараз фотографував зламане осколками ворожих снарядів дерево, а звичайний, домашній.

Тимофійович дістав із кишені на штанах зубну щітку і підійшов до умивальника — дволітрової пластикової пляшки з відрізаним низом, яку прибили до дерева догригом. Там ще звечора залишилося трохи води і чоловіку вистачило, аби почистити зуби і вмитися. Протерши рушником лисину до блиску, Тимофійович відійшов до кущів. Злив «антифриз», як вони любили жартувати, тоді повер-

нувся до умивальника, помив руки і запалив цигарку — вже четверту за ранок. Ставало тепліше й тепліше. Чоловік рушив на край посадки і задумливо глянув у далечину. Золоте українське поле, безжально побите всім, що міг запустити у нього ворог, зливалося з безкраїм українським небом, утворюючи символ народу — наш жовто-блакитний прапор. Точно такий був прикріплений до рукава кожного воїна, що став на захист Батьківщини.

Надто тихо. Такі ранки тут зустрічаєш нечасто. Тимофійович добре знав, що довго так не буде. Як не вони, то ворог скоро порушить тишу, і почнеться черговий день пекла під назвою «війна».

Розділ 2

Чоловік не помилився. Він взагалі мало коли помилявся. Хлопці називали це чуйкою або інтуїцією. Сам Тимофійович вважав це досвідом, уважністю і спостережливістю. Він завжди говорив: якщо аналізувати все, що відбувається, запам'ятовувати і хоч інколи вмикати мозок, аби зводити все до купи, можна легко передбачити ті чи інші події. Хлопці, звісно, слухали чоловіка — і як командира гармати, і як старшого й досвідченішого, і як більш розумного та мудрого, але в їхньому віці всі його слова наче влітали в одне вухо й блискавично вилітали з іншого. Їм би ще в танчики і літачки гратися, а він тут про спостережливість і уважність, аналітичність і розсудливість розводиться.

Чоловік глянув на наручний армійський протиударний і водонепроникний годинник — подарунок друзів зі Львова